

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв**

КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО: СУЧАСНИЙ НАУКОВИЙ ВИМІР

*Матеріали VII Всеукраїнської наукової конференції
молодих вчених, аспірантів та магістрантів*

02 листопада 2023 року

Київ – 2023

Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір : матеріали VII Всеукр. наук. конф. молод. вч., асп. та магістран. / М-во культ. України та інформ. політики ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. ; Наук. тов. студ., асп., доктор. і молод. вч. (Київ, 02 листопада 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. 239 с.

Збірник матеріалів присвячено актуальним питанням стану культурно-мистецького простору в умовах сьогодення, теоретичним питанням сучасного мистецтвознавства, мистецьким практикам у процесах експертизи, збереження та популяризації культурних надбань України, актуальним проблемам теоретичної та практичної культурології, соціальним комунікаціям в умовах глобальних трансформацій сучасності. Проаналізовано сучасні тенденції та інновації функціонування культурних і креативних індустрій. Висвітлено вітчизняний і зарубіжний досвід у розвитку інформаційних комунікацій і технологій, дизайну та реклами.

Рекомендовано науковим співробітникам, працівникам бібліотек, викладачам і здобувачам закладів вищої освіти, а також широкому колу читачів.

Редакційна колегія

Копієвська О. Р., в. о. ректора Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор культурології, професор, заслужений працівник освіти України, голова науково-методичної комісії з розробки стандартів вищої освіти, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, член науково-методичної підкомісії з розробки стандартів вищої освіти спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, експертка Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (голова редколегії).

Степаненко Л. М., перший проректор з науково-педагогічної роботи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор педагогічних наук, доцент.

Денисюк Ж. З., в.о. проректора з наукової роботи та міжнародних зв'язків Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор культурології, доцент.

Бугайова О. І., начальник відділу наукової та редакційно-видавничої діяльності Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, кандидат філологічних наук.

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
(протокол № 4 від 27.11.2023)*

**Позиція авторів може не збігатися з позицією редакційної колегії збірника.
Автори несуть повну відповідальність за викладений матеріал.**

**ДЕКОР НОВОРІЧНИХ ЯЛИНКОВИХ ПРИКРАС:
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМИ, ХАРАКТЕР ОЗДОБЛЕННЯ**

Дослідження пов'язане із застосуванням та візуальним сприйняттям різних закритих та відкритих об'ємних форм і графічних зображень в ялинкових прикрасах, виявленням закономірностей у розробці графіки на різних формах прикрас. Методологія дослідження полягає у застосуванні загальних відомостей про різні форми і орнаменти ялинкових прикрас, використанні методів візуального аналізу для виявлення залежностей між орнаментальною графікою і формою.

За всю історію новорічних свят ялинкові прикраси завжди мали важливе значення і пройшли багато етапів розвитку. Окрім популярності прикрас як атрибутів свят, вони є предметом дизайну. Розуміння взаємозв'язку між орнаментом і формою сприятиме формуванню більш привабливого та дієвого дизайну ялинкових прикрас. Крім того, в сучасному світі, де дизайн відіграє важливу роль у споживчій культурі, дане дослідження є не лише актуальним, а і обов'язковим.

Перш за все, створюючи ялинкову прикрасу, у сприйнятті якої формотворення посідає одне з головних завдань, у дизайнерів постає питання розробки форми. Вона має бути візуально привабливою та цікавою, адже від цього залежить емоційна складова прийняття об'єкту потенційними споживачами. «У реальному світі спостерігається нескінченна різноманітність форм. Тому у звичайному вживанні використовується лише приблизна відповідність конкретного предмета будь-якої найпростішої геометричної фігури» [3, с. 12]. У дизайні процес складається з узгодження елементів витвору у просторі, що встановлюється такими факторами як: компоновання, структура, технологія та естетичний задум. Форму прийнято сприймати як об'ємно-просторову структуру об'єкту, яка з'являється у результаті переосмислення та виявлення певного змісту, та несе важливу інформацію. «У процесі формоутворення виробу визначаються його функціонально-конструктивна, просторово-пластична, технологічна структури» [3, 12]. Між усіма компонентами має бути візуально гармонійний зв'язок для досягнення структурної цілісності. Виключенням є абстрактна композиція, де формотворення аналізується окремо. Варто відзначити, що концепція художньої виразності передає гармонію і цілісність.

Орнамент як засіб декорування ялинкової прикраси містить у собі елемент образності, що проявляється в символічних та сюжетних аспектах, методах конструювання зображення. Як спосіб художнього проєктування, орнамент включає в себе основні притаманні риси. Виявлення суті орнаменту крізь призму художніх методів і прийомів є головною з них. Окрім цього, попри структурний зв'язок із площиною об'єкту, орнамент має власну систему організації. Проте, ключовим є розкриття графічного зображення саме у вигляді твору мистецької діяльності. Структурний аспект виразності орнаментальної графіки визначається його змістом, що полягає в узгодженні компонентів орнаменту за формою, розміром, ритмом, рухом та балансом.

Метою дослідження є виявлення і структурування зв'язку між орнаментальною графікою новорічних ялинкових прикрас та їх формою. Також, воно включає в себе розробку нових дизайн-рішень, котрі можуть стати основою для створення нових, більш цікавих та привабливих новорічних ялинкових прикрас.

Важливим фактором створення естетично вдалої та візуально гармонійної прикраси є співвідношення орнаментальної графіки із поверхнею простої чи складної форми. Важливо розуміти, що в першу чергу візерунок повинен підкреслювати форму. Більш проста за формою та структурою графіка, побудована для складного за формою предмету виступає доповнювальним елементом, що посилює виразність та дозволяє створити візуально збалансовану прикрасу. На противагу, більш деталізована, дрібна графіка з великою кількістю

елементів, що застосована на предметі простої форми виконує роль основного домінуючого елемента. Контрастна орнаментальна графіка додає візуальної зацікавленості до об'єкту, поглиблює сприйняття.

«Відомо, що композиція може бути змістовною, але не гармонійною, і навпаки – гармонійною, але позбавленою змісту» [1, 57]. Характеристики елементів побудови орнаменту є неподільними із об'єктом сприйняття. Звідси виходить, що будь-яке втручання в один елемент впливає на інший, тобто співвідношення між елементами композиції може мати певний порядок або ж бути ймовірним. Під час розробки графічного зображення слід мати на увазі, що ритми об'єкту і орнаменту взаємопов'язані. Також, при створенні концепції орнаментальної графіки, варто розуміти та враховувати, як вона буде переходити від однієї площини конструкції до іншої, утворюючи цілісний візуально логічний об'єкт.

Однак, окрім гармонійного доповнення один одного, графіка також може візуально видозмінювати форму. «У другій половині XIX – початку XX століть було створено безліч тестових зображень, що демонструють наявність значних помилок в оцінюванні розмірів і форми геометричних фігур» [2, 1]. До прикладу, оптичні ілюзії, що використовуються задля перетворення, деформування форми, підкреслення декоративності прикраси.

Отже, форма і графіка потребують взаємопоєднання, задля підкреслення естетичної цінності прикрас. У той час, коли прості форми прикрас потребують підсилення більш складних деталізованих орнаментів, складні за формою прикраси необхідно гармонійно доповнювати простою графікою для створення візуальної гармонії.

Література

1. Михайленко В. С., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення) : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ : Каравела, 2004. 304 с.

2. Новосельчук Н. Є. Ілюзія як засіб створення сучасного дизайну інтер'єру. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/8689/1/%D0%86%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D1%96%D1%8F%20%D1%8F%D0%BA%20%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%96%D0%B1%20%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%94%D1%80%D1%83%20%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%81%D0%B5%D0%B%D1%8C%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%9D.%D0%84.%20%281%29.pdf> (дата звернення: 15.10.2023).

3. Основи формоутворення : навч. посібник / уклад.: С. В. Вергунов, Н. С. Вергунова, Л. А. Звенігородський та ін. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 124 с.

Бикович Тетяна Валеріївна,

здобувачка Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

ПРИНЦИПИ ДОСТУПНОСТІ В ДИЗАЙНІ ІНТЕРФЕЙСІВ

У сфері дизайну інтерфейсів, концепція доступності (accessibility) стосується розробки вебсайтів, вебдодатків і супутніх інтернет-інструментів та технологій з урахуванням потреб різних категорій користувачів. Ця аудиторія включає осіб з різними фізичними обмеженнями, користувачів мобільних пристроїв з обмеженими екранами, людей похилого віку з хворобами очей, осіб із тимчасовими фізичними травмами, такими, як переломи, а також тих, хто має обмежений доступ до мережі Інтернет через низьку швидкість зв'язку.

Забезпечення доступності вебінтерфейсу передбачає зрозумілість, сприйняття, навігацію та можливість взаємодії для всіх користувачів, незалежно від їхніх потреб.

У розвинених країнах, таких як Сполучені Штати Америки та країни Європи, питання доступності вебсайтів для осіб з обмеженими можливостями набуває надзвичайної важливості. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, близько 15% населення планети має статус інваліда, що складає понад мільярд осіб [3].